

Premiera! FILM IZ ŽIVLJENJA PETROLIJSKIH PREDMETNIKOV
V GLAVNIH VLOGAH GU-STAV FROHLICH IN DOROTHÉA WIECK
Od danes dalje

Nemogača žena
v kinu Unionu

Odlični inozemski novinarji v Ljubljani

Danes dopoldne so prispevali v Ljubljano udeleženci konresa poročevalskih agencij

Ljubljana, 3. septembra
Danes dopoldne so prispevali v Ljubljano zastopniki vseh večjih mednarodnih poročevalskih agencij, ki so se udeležili letosnjega konferenca Zveze poročevalskih agencij. Po sprejemu na kolodvoru so se gostje napotili na velesejem.

Gostje so si ogledali razstavo slovenskega novinarstva, o kateri so se zelo laškovo izrazili. Posebno pažijo so posvetili vsem razstavljenim dokumentom, ki kažejo razvoj slovenskega tiska. Prijetno so bili presečeni v oddelku Agencije Avale, katero je organiziral njen vodja dr. Josip Birša. Tu je izredno nazorno prikazano delo Agencije Avale v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

Glavne štiri mednarodne poročevalske agencije, ki dajojo Avale dnevno po večkrat na dan brezplačno poročila, so Havas v Parizu, Reuter v Londonu, DNB v Berlinu in Stefani v Rimu. Kako pomembna je služba teh agencij tudi za naše domače časopise, kaže statistika o sprejeti količini vesti in o količini od teh v ljubljanskih dnevnikih objavljenih vesti. V teku leta je ljubljanska Avale sprejela brezplačno 30.000 besed agencija Reuter, 13.000 besed agencija Havas, okrog 2300 besed drugih agencij, kakor praska agencija CTK itd. Skupaj je sprejela lani Avale dnevno 46.700 besed. Vsak dan bi lahko napolnil dve strani naših časopisov s tolikšno količino vesti.

Ljubljanski časopisi objavijo samo 60 do 65 poročil, ki jih dode Avale. Same Avale pa seveda ne pošte časopisom vseh sprejetih vesti, temveč jih pregleda in izloči vse ponovitve, ker javljajo vse večje dogodek vse agencije v svoji verziji, izloči vse vesti, ki ne bi zanimalo naše čitalce, odpade pa tudi dosti takih vesti, ki bi naše čitalce zanimala, pa jih ne smejo zanimali.

Po tem selektivnem delu Avale in cenzure ostane približno 10.000 besed, katera poslje Avale vsem časopisom. Posamezna uredništva vržejo poslanih 10.000 besed zoper v svoje rešete, izložilo, kar se jim ne zdi aktualno ali primerno za objavo in uporabijo tako okrog 60% dobijenega gradiva.

Konferenca Zveze novinarskih agencij je pričela dne 25. avgusta na parniku »Dubrovnik« v Benetkah. Iz Benetk so se zastopniki odpeljali v Jugoslavijo. Ustavili so se v vseh večjih mestih našega Primorja. Spremlja jih direktor Avale dr. Svetislav Petrović.

Na velesejmu je v francoščini pozdravil odlične goste ravnatelj dr. Dular in zastopnik bana dopisnik Presbrija g. Zobec.

Albanijo zastopa dr. Michel Sherko, albanski minister, Nemčijo zastopajo Otto

II. kongres jugoslovenskih kirurgov

je bil danes dopoldne svečano otворjen v Ljubljani

Ljubljana, 3. septembra
Po srednjem pozdravnem sestanku v hotelu »Bellevue« je bil danes ob 9. svečano otворjen II. kongres Jugoslovenskega kirurškega društva v veliki dvorani univerze kralja Aleksandra I. Kongres je otvoril predsednik, primarij dr. Božidar Lavrič z nagovorom, v katerem je dejal:

Spoštovana gospoda! Otvarjajoči II. kongres Jugoslovenskega društva za operativno medicino, dovolite, da najprej pozdravim odlične goste, ki so se odzvali našemu vabilu in prišli, da nas s svojim obiskom počastijo. Predsednik se je nato zahvalil banu dr. M. Natlačenju za prevzem pokroviteljstva kongresa, županu dr. Adlešču za razumevanje težnje, ki jih zasleduje kongres, zastopniku rektorja univerze, dekanu medicinske fakultete dr. A. Serku kot namestniku gospodarja hiš, v kateri se zboruje, in pozdravil našo še navzočega načelnika VI. odd. banske uprave g. dr. Kosija insp. dr. Avramovića, predsednika Zdravniške zbornice dr. Mensola ter predsednika Zdravniškega društva dr. Matka. Dalje je pozdravil se navzočega francoskega konzula g. Remeranda, češkoslovenskega konzula g. Minovca in posebej še prof. dr. Jian Jiana iz Bukarešte, ter prot. dr. Geruljanosa iz Atene.

Nadalejval je: Dragi prijatelji iz Češkoslovake in Bolgarije, vaša velika udeležba na kongresu in vaša predavanja, ki krasite in zapolnjujete naš program, so nam do kaz večega prijateljstva in vse nekonjenosti. V imenu društva vam želim, da se med nami počutiš dobro, kot med svojimi brati in zahvaljujem se vam za vas obisk. Naj bi ti kongresni dnevi, katere bomo v skupinem delu prevedeli, bili doček, da vam je v našem društvu vedno odprt prostor.

Predsednik je našel udeležence kongresa iz tujih držav imenoma in jih toplo pozdravil, potem se je pa zahvalil vsem olim kolegom predavateljem, ki niso člani društva, a vseeno pomagajo pri delu. Posebno se je zahvalil prof. dr. Škaljovi, da je prevezel referat in s tem vsem olajšal delo.

Predsednik se je v topnih besedah spomnil načinov in prijateljev društva, ki so umrli v času od zadnjega kongresa v Beogradu, prof. dr. Mihajla Petrovića iz Beograda, dr. Aleksandru Babiću iz Sarajevo, prof. dr. Štefaniju iz Ljubljane, dr. Aleksandru Vinku Železnikarju iz Slovenj Gradca in dr. De Franceschi. Spomin blagopokojnih je kongres potestil z enomisnitaim molitvom.

v francoščini prof. dr. Jian Jiana iz Bukarešte.

S kongresom so bili odpostani vročajni poslovni razgovori na visota mesta, nakar so sledili po kratki pavz referati.

V modeljo na Bledu in na Raketu

Ljubljana, 3. septembra.

Naj obveznejši Raket, trdjava nacionalne mihi, in pa Bled, biser naših letovišč, so pripravljata na dve pomembni srečanosti. Na Raketu bo v nedeljo svetovali odkrit spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinjušcu, Bled pa silovno pravil rojstni dan našega mladega vladarja kralja Petra II.

Raket se že ves teden pripravlja za nedeljo svetovalstvo, ves trg je v zelenem in zastavah, imponzantno je okrašeno tudi postajno postopek, pred katerim na visokih mizah, okrašenih z državnimi grbi, plapajo državne zastave. V zvezi z nedeljsko pravljivo je Zvezra za tujski promet organizirala za nedeljo poseben izlet na Raketu in v Postojno. Iz Ljubljane se bodo lahko udeleženci odpeljali ob 6.15 ali pa ob 13.40, a povratek z Raketa je ob 21. Izletniki, ki bodo potovali z jutranjim vlakom, si dopoldne ogledajo Postojnsko jama, opoldne pa skupen obed, a vračajo se, kakor rečeno, ob 21. Ves ta aranžma,

vožnja sem in tja, ogled jame, propustnica in obed velja 77 Din (besed obeda 63 Din). Udeleženci se morajo do jutri (sobota) opoldne javiti v pisem Zvezre za tujski promet.

Blejčani se pripravljajo na lepo pravljivo rojstnega dne mladega kralja. V nedeljo zvečer bo na Bledu beneška noč z bajno iluminacijo. Na jezeru bodo odrinili velični, razkošno okrašeni z razsvetljenci balonki, prav tako bo razsvetljena tudi obala, da bosta jezero in Bledu začarala v bajni luči. Da omogoči udeležecu na tej pravljivi čim širšim slojem, je Zvezra za tujski promet stopila v dogovor z hoteli in avtobusnimi podjetji in z upravo dnevnih zelencov in je doseglje izredno povoljen aranžman.

V primeru zadostne udeležbe bo vozil iz Ljubljane v nedeljo ob 14. na Bledu poseben vlak, katerega povratek bo po polnoči. Cena za vlak, za večerjo v Parkhotelu ali Ježeku in prevoz stroški za avtobusni podjetji in z upravo dnevnih zelencov je 12.50.

Danes: Piccoli, Tyrševa cesta 6. Hodavar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

la Fernadovića, ki se je napil na velesejmu in priselil v pijačo s golo roko razbijati kosarce na mizi. Pri tem si je prezel gite na obeh rokah.

Celešnica

KOLEDAK

Danes: Petek, 3. septembra katoličani: Serafina.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: V senci giljotine.

Kino Ideal: Veseli bandit (Nino Martini).

Kino Sloga: Razbita banka v Monte Carlo.

Kino Union: Nemogača žena.

Kino Moste: 1. Manja (Marija Andergast), 2. Skrjanec po žvgoli (Marta Eggerth).

DEŽURNE LEKARJE

Danes: Piccoli, Tyrševa cesta 6. Hodavar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Ospod sita

V nedeljo odprtijo na Raketu spomenik blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinjušcu. To je in tudi mora biti slovenskost najglobljega narodnega in patriotskega pomena, tem bolj, ker je Raket na meji. Vsa čast in priznanje tistim, ki so opravili vse delo v zvezi s postavljivo spomenika in pripravili za njegovo odprtitev. Toda iz blagega namena so zagrešili nevodnost.

V ljubljanskih kinematografih vidimo zadnje dni med reklamo za dežnike, nogavice, Lutuze peči in drugo robo tudi vabilo na veliko narodno svečanost na Raketu. Vabilo je sicer lepo in krasi ga slika kraljevega spomenika, toda zd se nam, da to ne spada med reklamo. Dovolj žalostno bi bilo, če bi moral s takimi sredstvi vabiti ljudi na odprtje spomenika kralju mučeniku. Zato bi kazalo to sicer iz plemenitega namena storjeno nerodnost popraviti.

V Ratečah grade novo šolo

Reteče, 2. septembra

Končno vendarje!... Na zemljišču, poleg stare šole so pričeli graditi novo šolsko poslopje, ki bo po polnici vnaprej v obnovljeno in estetsko ustrezno. Novo šolsko poslopje, ki so mu temelji za posloženi, bo moderno in vsem zahtevam ustrezajoče. Stižnarevna bo, ker se misli tudi na bodočnost. Stavba dela je prevezel stavnik g. Metod Oblak iz Kranja in upamo, da bo stavba v surovej strani na letos pod streljo. V soli bodo tudi stanovanjski prostori za solskega upravitelja in nekaj sob za učiteljev.

Nova šola v Ratečah je bila že nujno potrebna, saj so se potegovali za njo skoraj 20 let. Eno učno sobo so imeli dobesedje v Prostovnem domu, a druga, v solski zgradbi je podprta s trammi. In pa se nekaj je: Nova zgradba tukaj postajališča in dobro vidna potnikom bo dokaz, da nas narod želi kulturnega napredka in izobraževanja. Lega nove šole je zelo posrečena. Solnce, znak, svetloba je bila najboljši prijatelj. A ne le šoli, tudi mladini, ki se bo v zdravih in novih prostorih povsem brez skrbi za svoje zdravje lahko učila. Zidanje šole smo še ponovno napovedovali, a so bile vsakokrat zaprte finančne značajke. Zdaj so glavne težko lo prehradi in novi hram prosvete se dviga iz tal v zadostenje vsem, ki so si prizadevale, osibito pa tudi običajni upravitelji g. Blažana Vidica in sedanjega vodja g. Lovra Korenčana.

Naše gledališče

OPERA

Začetek ob 20. uri

Petak, 3. septembra: zaprto.

Sobota, 4. septembra: Pod to goro zeleno...

Opereta. Izven. Znizane cene od 30 Din navzrol.

Nedelja, 5. septembra: Ero z onga sveta.

Izven. V pravljivo rojstnega dne Nj.

Vel. kralja Petra II. Izven. Cene od 30 Din navzrol.

Ponedeljek, 6. septembra: zaprto.

Torek, 7. septembra: ob pol 19. Cavalleria rusticana. Predstava pod milim nebom pred Glasbeno Matico. Izven. Znizane cene od 30 Din navzrol.

Predprodaja vstopno pri dnevnih blagajnih v operi, ki posluje vsak dan od 10. ure do pol 13. in od 15. do 17.

Premiera Parmove operete »Caridine Amacconke« bo v soboto 11. t. m. Libretto je izpopolnila in predal ga Vera Daničova, ki je opereto tudi režirala. Dirigent Anton Balatka, član brnske operje je dal popularni Parmovev melodijam sodobno, bogato instrumentacijo, ter tako prispomogel delu do svezlosti, ki bo upravljala uprizoritev po današnjih zahtevah. Originalna in scenična, novi kostumi in efektni baleeti bodo delu blesteč zunanjim okvirjem.

SPORT

— Odgovodana plavalna tekma z Italijani. V sred je dobila način plavalna zvezra nepriskakovano pismo italijanske zvezre, v katerem slednja prosi, naj odredi že definitivno sklenjeno mednarodno plavalno tekmo 25. t. m. v Genovi in 10. oktobra v Milanu. Nadi zvezri ni preostalo nič drugega, kakor vseti odgovor na znanje. Zakaj so Italijani tekmo odgovodili, ni znano. Morajo je vplivala na njihovo odločitev način zmag na Češkoslovaško.

SLABA VEST

— Zdaj pa že vem, kdo mi je včeraj ukrepljal kokš.

— Kdo pa, gospod župnik?

— Tvoj sošed.

— Kako ste pa dognali to?

— Ker danes med pridigo ni premal.

„Po uru izkušnjave — ura zmage!“

GUSTAV FRÖHLICH IN LIDA BAAROVA v družabnem velenju poinem dramatskih zpletljajev:

SODELUJEJO HAROLD PAULSEN, THEODOR LOOS IN DRUGI

Premiera v soboto 4. t. m. v Elitnem kinu Matici

Ura izkušnjave

DNEVNE VESTI

— Slavnosten večer na Bledu. Dne 5. septembra, na predvečer rojstva Nj. Vel. kralja Petra II. priredi Zdraviliška komisija na Bledu slavnostno povorko in iluminacijo čolnov na jezeru. Povorka krene od pristanišča do kraljevega dvorca Suvobor. Zdraviliška komisija vladno vabi k tej svečnosti!

— Finančni minister o zvišanju uradnih plač. V Split je prispel v sredo zvezcer finančni minister Dušan Letica, ki potuje po Jadrani. Sprejem je pomočnika primorske finančne direkcije Danila in prof. Katunariča, s katerim je dolgo govoril vedenino o uradniških plačah. Izjavil je, da bo to vprašanje rešeno v etapah in sicer postopoma.

— Prvi skupni sestanek češkoslovaško-jugoslovenskih zbornic. V smislu pravil češkoslovaško-jugoslovenskih zbornic v Pragi in Beogradu je predsednik češkoslovaško-jugoslovenske gospodarske zbornice v Pragi in Jugoslovensko-češkoslovaške gospodarske zbornice v Beogradu. Na sestanku se bo obravnavala vrsta ukrepov, ki jih nameravata storiti obe zbornici, da pride do tesnega gospodarskega sodelovanja med zavezniškima državama in bratstvima narodoma.

KINO SLOGA

Danes poslednji!

Veliki pustolovni film

RAZBITA BANKA V MONTE CARLU

v gl. vlogi Ronald Colman in Joan Bennett

Fri vseh predstavah nastopa čudežni fenomen Madame Elisabeth

MATICA

Danes poslednji!

Iz dobe francoske revolucije

V SENCI GILJOTINE

Ronald Colman Elisabeth Allan

Radi izredne dolžine filma predstave ob 16., 18.45 in 21.15 uri

UNION

Premiera!

Film iz življenja petrolejskih podjetnikov

NEMOGOČA ŽENA

v glavnih vlogah Gustav Fröhlich-Dorothea Wieck

Predstave danes v Unionu in Slogi ob 16., 19.15 in 21.15 uri

— Legija koroških borcev vabi svoje članstvo, da se udeleži odkritja spomenika blagopokojnemu kralju-mučeniku Aleksandru I. na Rakeku v nedeljo 5. t. m. ob 15. uri. Legija se zbirajo po prihodu osebnega vlaka na Rakeku pred odtontočno pošto. Vabljeni so vsi člani Legije koroških borcev, zlasti po člani krajevne organizacije v Ljubljani in poverjeništveni Logatu, na Rakeku in Cerknici.

Danes razprodaja
prvovrstnih bosenskih češljaj na dvorišču
pri Perdanu, Krekov trg

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo jasno in toplo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Skoplju 28, v Mariboru in Brodu 27, v Zagrebu 24, v Ljubljani 23.8, v Beogradu 23, v Sarajevu 20. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768.7, temperatura je znašala 12.4.

— Pod orientexpress je skočil. V noči od srede na četrtek je skočil pri Slavonskem Brodu pod orientexpress 32-letni dečavec Joso Kratochvil. Živel je v urejenih razmerah, zasluzil je dobro, toda rad ga je pil in v pjanosti je večkrat pravil kile, sa si bo končal življence. V sredo je dobil šefu večjo vstopno denarja za lecenje kile. Ta denar je pa zapil še predno je odpotoval v Zagreb. Najbrž ga je tako potrošil, da je obupal nad življencem in skočil pod vlak, ki ga je strahovito raznemaznil.

Velika izbira svetih morskih rib pri »K M E T U« na Gospodovskih cesti

— Nago dekle skočilo skočilo okno. Včeraj dopoldne je skočila v Sarajevo skočilo okno 7 metrov globoko naga 24-letna Velinka Samadžić. Na cesti so se igrali otroci in Velinka jih je jela pretepati. Slučajno sta slično dve kmetici in sta spoznali, da se je ubogemu dekletu zmešalo. Velinka je pa napadla tudi kmetici. Slednji so jo ukratili in spravili v umolnicu.

— Velika poneverba v Subotici. Včeraj smo poročali, da se je zagovarjal pred sodiščem v Subotici bivši vitez uradnik Električne centralne Bogdan Kraljević, ki je posvetoval 266.000 din. Obtoženec je denar kastral in ga spravil v žep. Za obravnavo proti njemu je vladalo v Subotici veliko zaniranje. Kraljević je obsojen na dve leti in pol strogega zapora.

— Vaden izam siromadnega kovačkega pomočnika. Kovački pomočnik Gjorgje Petrević iz vasi Brežice pri Osijeku je izumil nov poljedeljski stroj, ki istočasno orje, vlači (rashka zemljo), seje in ponovno vlači. Stroj lahko vlači par šibkih konj. Pant pa nimata denarja, da bi dal svoj izum patentiran in zato bi ga rad prodal.

— Gledni moč se je obesil zaradi nesrečne ljubomir. V Čakovcu se je obesil 68-letni Franjo Gonc iz Doline Lendave. Pred temi meseci mu je umrla žena, pa mu ni več posrečno bodo na njo, ker se je hotel

stave v operi le 2-3 krat tedensko, stalin gestje so pa le redki gosti, ki pridejo, kar da pač utegnej. Zato se gledališka uprava temeljito moti, če misli pridobiti s tako okrajšanim osebojam zadosten krog abonentov, ki nas pa pozna le ob rasipu in ob plačevanju obrokov. Zato zahtevamo abONENTI stalno angažirano osebo, da se bo lahko nemoteno razvijal začrtani raspored!

—lj 40-dnevni parastos za blagopokojnim patrijarhom Varnavovo. Parastos za blagopokojnim patrijarhom Varnavovo bo v Ljubljani zaradi nepriliku namestu v soboto še v nedeljo 5. septembra po končani liturgiji ob 11.15 v pravoslavni cerkvki. Pozivamo pravoslavne vernike, da se bošte svedčnosti udeleže v čim večjem številu.

—lj Na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. v ponedeljek 6. t. m. bo zahodna služba božja v pravoslavni parohijski cerkvi sv. bratov Cirila in Metoda ob 9. dopoldne.

—lj Kino Ideal v novi sezoni. V petek otvorí kino Ideal svojo novo sezono. V to vrhnu si je kino Ideal, čeprav po sedelih najmanjši, nabavlja serijo najlepših filmskih novosti, ki pridejo druga za drugo na sposred. Uprava kinematografa se ni ustrinila težkih finančnih živčev, ki so bile potrebne za nabavo velikih filmskih del, ker jo je vodila, v prvi vrsti želja nuditi ljubljanskemu občinstvu velika filma dela in jo poleg občinstva zadovoliti. Od filmov, ki pridejo še ta mesec na sposred, navedemo otvoritveni film »Veseli bandit« s slovitim italijanskim tenorjem Ninom Martinijem v glavnih vlogah. Ta film, v katerem poje Martinini tudi prekrasne operne stvari, je režiral Rouben Mamoulian, režiser filmov »Kraljica Kristina« (Greta Garbo), »Visoka pesem« (z Marleno Dietrichovo). Sledi velefilm »Mali Lord« po znamenitem istoimenskem romanu Cooperja, bo istotno vzbudil vsepolno občudovanje. Sledili bodo velefilmi v naravnih barvah, kakor »Alahov vrt« (z Marleno Dietrichovo in Charlesom Boyerjem), »Barazzo« (z Richardom Tauberjem), »Rembrandt« in se če dolga vrsta namih takih filmov, ki bodo pri vseh zdobili vsplošno občudovanje. Kljub vsem tem velikim filmskim novostim ostanejo cene vstopnic nezvišane. — Kino Ideal se pripravlja teda za čim večji obisk.

—lj Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani. Glasom naredne banke uprave v Ljubljani od 1. t. m. sledeti čas odpiranja in zapiranja trgovin. Trgovine z mestnim, spec. in kolonialnim blagom, trgovine z delikatesami in ostale trgovine z živilimi od 7. do 12.30 in od 14. do 19.30 ure. Za vse ostale stroke izvzvne prodajalcev presega sadja, zelenjava, melekarn ter slajščarna pa velja delovni čas od pol 8. do 12.30 in od 14.30 do 18.30 ure. Cl. 27 doživlja, da mora počivati delo v trgovinskih obratovalnicah na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. 6. septembra in dne 1. decembra. Cl. 28 dolöča, da morajo biti trgovske in obrtno-obratovalnice zaprite v Ljubljani na vse verske praznike katoliške veroizpovedi. Združenje trgovcev v Ljubljani.

—lj Solsko leto na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Dobrobranska 15, prične 14. septembra. Vpisovanje in informacije vsak dan dopoldne ob 16.00 ustanove.

—lj Na naslov gledališke uprave. V razpisu za gledališki abonanti za leto 1967-38 objavlja gledališka uprava med drugim tudi spremembe glede opernega osebja, iz katerega je razvidno, da bo v letošnji gledališki sezoni »samoc šest stalnih gostov! Namesto da bi gledališka uprava zamašila vrzel, nastalo z odhodom nekaterih članov, pa nam lakonično objavljala namestu novih angažmajev, le stalna gostovanja, ki pa so seveda zvezzana s precejšnjimi izdatki. Kako se razvija repertoar s stalnimi gosti, je pa nam abonentom še predobro znano. Zadali premalega števila osebja, ki postane že sredi sezone preutrujeno, se vrše pred-

—lj Na naslov gledališke uprave. V razpisu za gledališki abonanti za leto 1967-38 objavlja gledališka uprava med drugim tudi spremembe glede opernega osebja, iz katerega je razvidno, da bo v letošnji gledališki sezoni »samoc šest stalnih gostov! Namesto da bi gledališka uprava zamašila vrzel, nastalo z odhodom nekaterih članov, pa nam lakonično objavljala namestu novih angažmajev, le stalna gostovanja, ki pa so seveda zvezzana s precejšnjimi izdatki. Kako se razvija repertoar s stalnimi gosti, je pa nam abonentom še predobro znano. Zadali premalega števila osebja, ki postane že sredi sezone preutrujeno, se vrše pred-

drugi očeniti. Še ko je bila žena živa se je zaljubil v mlado, lepo vaško vdovo, ki ga pa ni marala, čeprav ji je prinašal bogata darila. Slednji je mož obupal in jel popativ. Tudi v sredo je ves dan popival. Proti večeru so ga pa našli obešenega. Pri njem so našli listek, na katerem stoji, da je šel Gonc v smrt zaradi nesreč.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. JOSIP TAVČAR
NE ORDINIRA od 4. do 26. t. m.

Vpisovanje v enoletno trgovsko šolo »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Dobrobranska 15 je sedaj vsak dan. Tukajšnji enoletni trgovski tečaj je potren ob ministrstvu. Absolventi z malo maturo imajo posebne pravice za trgovinsko obrto. Pouk prične 14. septembra.

Iz Ljubljane

—lj Vprašanje poglobitve ljubljanskega kolodvora pred občin. svetom. V sredo ob 20. je bilo v magistrativni dvorani predavanje inž. Dimnika o vprašanju poglobitve ljubljanskega kolodvora oziroma železnice. Predavatelj je vsestransko in strokovno pretčtanjem referatom podal navzočim članom mestnega sveta načrt, ki ga je napravila skupina domačih inženjerjev in ki je bil v skupini zborov ponovno vseh vidikov preštudiran. Zavniral je vse ugovore, ki se pojavljajo proti temu načrtu, zlasti pa še očitek, da ni denarja. Ce premlismo, da je edino ljubljanska železniška direkcija visoko aktivna in da doseže letno 50 do 60 milijonov čistega prebitka, potem pač smemo zahtevati, da se vloži v železniško omrežje enkrat nekoliko višje nujno potrebne investicije. Saj bo v dveh letih povrnjena vsa investirana vstopna. Samo v dobrini polovici meseca avgusta letos je bilo na slovenskih železnicah 18 milijonov čistega prebitka, ki je bil poslan v Beograd. Kakašna pretirana zahteva je tedaj, če zahtevamo nekaj za svoj denar v korist železnic same? Ce investira železniška uprava v kraju, ki so globoko pasivni, dvakrat in še večkrat večje vstopne, kot bi bila potrebna za poglobitev in ureditev ljubljanskega kolodvora, potem pač smemo za načr železnic zahtevati vsaj to, kar je zanje nujno potrebno, potrebno pa tudi za varnost potniškega prometa. — Zanimivega in aktualnega predavanja se je udeležil tudi mestni župan dr. J. Adlesič, ki se je zavhal predavatelju za njegov predavanje in zagotovil, da bo s svoje strani storil vse, kar bo mogoče za pospešitev rešitve tega vprašanja, zlasti se, ker poglobitveni načrt predstavlja ugodno rešitev za razvoj mesta Ljubljane.

—lj Solsko leto na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Dobrobranska 15, prične 14. septembra. Vpisovanje in informacije vsak dan dopoldne in popoldne.

—lj Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani. Glasom naredne banke uprave v Ljubljani od 1. t. m. sledeti čas odpiranja in zapiranja trgovin. Trgovine z mestnim, spec. in kolonialnim blagom, trgovine z delikatesami in ostale trgovine z živilimi od 7. do 12.30 in od 14. do 19.30 ure. Za vse ostale stroke izvzvne prodajalcev presega sadja, zelenjava, melekarn ter slajščarna pa velja delovni čas od pol 8. do 12.30 in od 14.30 do 18.30 ure. Cl. 27 doživlja, da mora počivati delo v trgovinskih obratovalnicah na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. 6. septembra in dne 1. decembra. Cl. 28 dolöča, da morajo biti trgovske in obrtno-obratovalnice zaprite v Ljubljani na vse verske praznike katoliške veroizpovedi. Združenje trgovcev v Ljubljani.

—lj Solsko leto na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Dobrobranska 15, prične 14. septembra. Vpisovanje in informacije vsak dan dopoldne in popoldne.

—lj Na naslov gledališke uprave. V razpisu za gledališki abonanti za leto 1967-38 objavlja gledališka uprava med drugim tudi spremembe glede opernega osebja, iz katerega je razvidno, da bo v letošnji gledališki sezoni »samoc šest stalnih gostov! Namesto da bi gledališka uprava zamašila vrzel, nastalo z odhodom nekaterih članov, pa nam lakonično objavljala namestu novih angažmajev, le stalna gostovanja, ki pa so seveda zvezzana s precejšnjimi izdatki. Kako se razvija repertoar s stalnimi gosti, je pa nam abonentom še predobro znano. Zadali premalega števila osebja, ki postane že sredi sezone preutrujeno, se vrše pred-

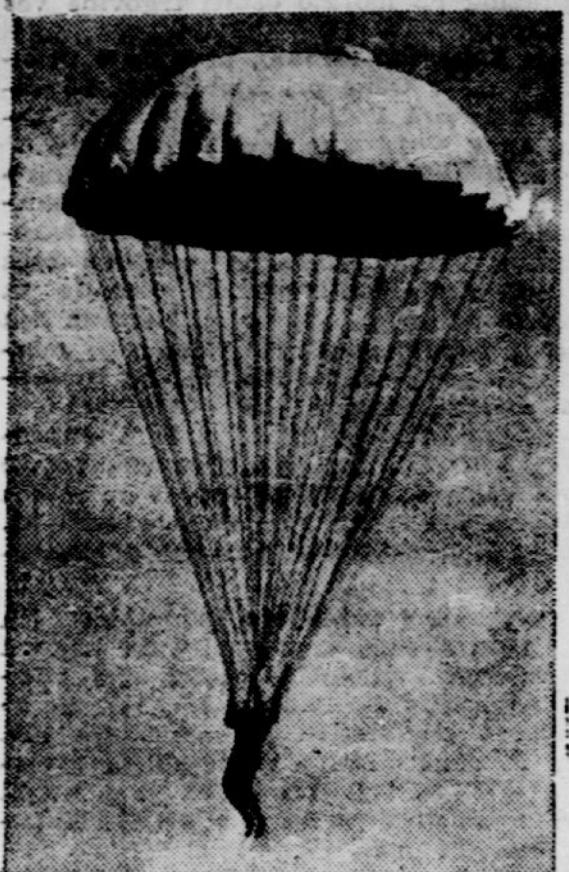
—lj Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani. Glasom naredne banke uprave v Ljubljani od 1. t. m. sledeti čas odpiranja in zapiranja trgovin. Trgovine z mestnim, spec. in kolonialnim blagom, trgovine z delikatesami in ostale trgovine z živilimi od 7. do 12.30 in od 14. do 19.30 ure. Za vse ostale stroke izvzvne prodajalcev presega sadja, zelenjava, melekarn ter slajščarna pa velja delovni čas od pol 8. do 12.30 in od 14.30 do 18.30 ure. Cl. 27 doživlja, da mora počivati delo v trgovinskih obratovalnicah na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. 6. septembra in dne 1. decembra. Cl. 28 dolöča, da morajo biti trgovske in obrtno-obratovalnice zaprite v Ljubljani na vse verske praznike katoliške veroizpovedi. Združenje trgovcev v Ljubljani.

—lj Solsko leto na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Dobrobranska 15, prične 14. septembra. Vpisovanje in informacije vsak dan dopoldne in popoldne.

—lj Na naslov gledališke uprave. V razpisu za gledališki abonanti za leto 1967-38 objavlja gledališka uprava med drugim tudi spremembe glede opernega osebja, iz katerega je razvidno, da bo v letošnji gledališki sezoni »samoc šest stalnih gostov! Namesto da bi gledališka uprava zamašila vrzel, nastalo z odhodom nekaterih članov, pa nam lakonično objavljala namestu novih angažmajev, le stalna gostovanja, ki pa so seveda zvezzana s precejšnjimi izdatki. Kako se razvija repertoar s stalnimi gosti, je pa nam abonentom še predobro znano. Zadali premalega števila osebja, ki postane že sredi se

S padalom skočil iz višine 9800 metrov

Kaj prioveduje Rus Kajtanov, ki si je priboril svetovni rekord v skakanju s padalom

Nikjer ni skakanje s padali tako razširjeno, kakor v Sovjetski Rusiji. Tam skočijo s padali raz stoletov in letal stari in mlađi, moški in ženske. Rusi so si priborili že dolgo vrsto rekordov. Običajne višine jim ne zadostujejo več in tako se je dvignil mojster tega sporta K. Kajtanov po 422. skoku v višino skoraj 10.000 m. Kajtanov opisuje svoje priprave in svoj rekordni skok:

Zgodovina skakanja s padalom

Pred 140 leti, leta 1797 se je prvič odpri na Parizom padalo. Mladi francoski zrakoplovec Garnerain se je dvignil 700 m visoko, skočil je iz balona in se spuščal počasi na svojem primitivnem padalu proti zemlji. Med padanjem se je močno gugal. Ceprav je sprožil Leonardo da Vinci misel padala že 280 let prej in ji dal ostro začrtnate oblike, je prisilo ime pogumnega Garneraina v zgodovino kot imen ustanovitelja padalnega sporta in prvega skakača s padalom v naši dobi.

Pozneje je šel razvoj padalnega sporta v povsem nepričakovano smer. Padalo so dobili cirkuski akrobati, potujoči po Evropi s svojimi »smrtnimi nevarnimi akrobacijami«, obstojecimi v tem, da so se dvignili z balonom v zrak in skakali s padalom med množico. Ti skoki so se komplikirali z različnimi atrakcijami, kakor začiganjem balona, raznini triki na zoci pod kupolo padala in podobno. Sele v zadnjih dveh desetletjih je našlo padalo svoje prave poslanstvo in padalni sport se je močno razširil. Predianskim so sovjetski parašutisti, kakor pravijo v Rusiji skakalcem s padalom, prekošili vse svetovne rekorde v skakanju s padali. Samo rekord češkoslovaska letalca Pavlovskega, ki je skočil pred dvema letoma s padalom iz višine 8.770 m, je ostal nedosegljiv.

Cim višje, tem več umetnega kisika

Problem skakanja s padali iz stratosfere je stopil pred ruske letalec, ko se je močno zvišala pri letalu najvišja dosegljiva višina, ko je prodrio rusko letalstvo že do meje stratosfere. Skok iz velike višine zahteva poleg zdravega, kreplega telesa tudi temeljito skakačevje izvezbanost. To nam pove naslednji primer: Če zadostuje človeku na zemlji za normalno dihanje 6 do 7 litrov zraka na minuto, ga potrebuje v višini 8.000 m 35 do 40 litrov. Z dviganjem se dihanje posepuje v poraba kisika na raščas. Tako rabi letalec od 5.500 do 6.000 m umeten kisik, ki se mu mora že vnaprej praviti.

Izkusnje Kajtanova

O svojih lastnih izkušnjah pravi Kajtanov: Meni kot pilotu lovskih letal in padalnemu letalu je postala nujnost zvišati navječjo dotlej dosegljivo višino skoka s padalom že predianskim, ko je začela sovjetska letalska industrija izdelovati lastna prvostrana letala. Nekoč, bilo je pozimi leta 1935, ko sem dobil ugodno vremensko poročilo, sem se odločil za višinski polet, da bi preizkusil svoje telesne vrline. Načas nisem vzel s seboj aparatore za kisik. Ko sem se dvignil 7.000 visoko, sem začutil, da se mi nekaj vrti v glavi. Toda sklenil sem dvigniti se še višje. Ceprav sem bil izredno toplo oblečen, me je strašno zeblo. V višini 7.100 m je namreč kazal to-

pler — 37° C. Cutil sem se dovolj varčno in zato sem skoraj napredno dvigal letalo. Z vodlim bohnenjem se je letalo neradno dvigalo. Kazalec višinomera se je polagomo pomikal naprej in kazal 7.300, potem pa 7.400 m. V zadnjem trenutku sem si zapomnil osmico s tremi ničlami.

— Osmentiso metrov! — sem pomisliš.

— Dobro, poskusimo še višje.

Toda skoraj v istem trenutku je zamigala pred mojimi očmi samo osmica, nicle so se pa razstelite in zaplesale v vrtincu. Bilo jih je na sto in na tisoče. To je bil menda trenutek, ko sem se onesvestil. Zavedel sem se šele, ko sem prišel v zračno plasti, bogata na kisik. Letalo je padalo brez pravega pilotiranja. Kazalec višinomera je kazal 3.200 m. Letališče ni bilo daleč. Hitro sem naravnal letalo in se sredno spustil na tla. Bilo mi je jasno, da so vedje višine brez aparata za kisik nedosegljive. Potreben je je parat za kisik in trening za hibanje v redkejših zračnih plasti. Zato sem si za svoje nove poskuse izbral poleteti paratom za kisik. Skoraj dve leti sem letal in skakal, na vsakem poletu sem z mojim stalnim treningom povečal višino na 100 do 200 m. Ko sem dosegel slednjih 9.000 m, torej skoraj spodnji rob stratosfere, sem sklenil obenem trenirati v barokomori. Barokomora in poleti do 10.000 m so bili zaključek priprav za prve trenaže skoke od spodnjega roba stratosfere.

Treniranje v barokomori

Letos 23. julija sem prišel z letalcem Skitev in zadnjie trenirati v barokomori. Sklenila sva dvigniti se v barokomori v višino 14.000 m. Višina 12.000 m sva prenašala razmeroma lahko. Najin stalni trener dr. Elkin je končal zadnje priprave. Vsi aparatori so bili preizkušeni, barokomora pravljena. Zlezla sva v velik kovinast brezplačni boben. Težka jeklena, z gumijem obložena vrata so se zapria za nama. Sedla sva, si natuknila maska za kisik in puntila plin. Tedaj so našli samo majhna okanca vezala z okoliškim svetom. Skozi ta okanca sva signalizirala dr. Elkinu, da lahko začne. Vključil je aparate in zrak v celici se je veličil. Vredno redčiti. V sedmih minutah sva bila že »višina« 8.000 m. Bila sva namreč v razredčenem zraku v celici, ki se ni dvigala, temveč je ostala na zemlji. To razredčenje zraka je odgovarjalo razredčenemu zraku v tej višini v atmosferi. V 28. minutu sem se spustil na tla ob cesti, silno utrujen od guganja.

Barografi so bili zaregistrirani z letalom doseženo višinsko mejo 10.300 m in višino, iz katere sem bil skočil, 9.800 m. To je za 1.000 m več, nego rekord češkoslovaska letalca Pavlovskega. Kot poskus je dal ta skok zadovoljiv rezultat. Zdaj lahko smatramo, da pri dobrem treningu višina 10.000 m ni meja skoka s padalom. O brezhibnem delovanju aparata za kisik in ob živilosti organizma lahko zapusti skakač s padalom letalo v višini do 12.000.

— Kako se počuti? — je vprašal skozi okence z dogovorjenim signalom dr. Elkin.

Oba sva dvignila kazalca navzgor, kar je pomenilo: Počutiva se dobro, povečuje se »višina«. Čez 11 minut je kazal kazalec višinomera 10.000 m. Znova sva dvignila kazalca, zahtevajoč še večjo višino. Čez 16 minut sva dosegla dočenočno višino. Višinomera je kazal 14.000 m. V glavi se je nama vrtelo. Čutila sva se nekam utrujenata in bila sva napol omamljena. Da bi pa v polni meri preizkusila vpliv te višine na organizem z moretem, sva jela delati fizične vaje. Vstajala sva in sedala, sama

sva si merila utripanje srca. Moj puls se je mahom dvignil od 76 na 120. V ocdu se mi je stennilo. Ta napetost je naju hitro utrudila. Vzdržala sva še nekaj minut, kar je pomenilo, da padava. Po kazalcu višinomera je videla, kako je našu dr. Elkin potčasi »spuščal na tla«. Ta previdnost je bila potrebna. Naglo spuščanje ali piquet kakor pravimo temu v letalstvu, iz razredčenih zračnih plasti lahko velja letalca življenu.

Rekorden skok

Razen teh 14 preizkušenj v barokomori na tleh sem napravil 31 poletov v višino 5.000 do 10.000 m in mnogo poskusnih skokov iz višine do 8.000 m. Moj organizem se je bil povsem privabil bivanju v razredčenem zraku. Aparat za kisik je deloval brezhibno. Vse to me je prepričalo, da je povsem mogoč postupni skok od spodnjega roba stratosfere.

Skočil sem 28. julija. Ob 7.8 se je letalo lahko ločilo od zemlje. Čez eno uro smo bili že pri stratosferi. Višinomer je kazal 10.300 m. Ko je bilo letalo nad določenim krajem okrog 18 km od letališča, sem dal znamenje in v naslednjem hipu sem skočil iz letala. Padal sem z glavo naprej v lahno zamegleno brezino. Ko sem bil preteleti kažik 150 m, sem močno potegnil za obroček. Skoraj istočasno me je pretresel v zraku izredno močan dinamitven udarec. Nad glavo se mi je razprostrio padalo. Proti vsemu pritakovanju so minili prvi trenutki padanja skoraj kakor običajno. Odprl sem dva balona s kisikom naenkrat in tako sem lahko padal, toda s povečano hitrostjo. V višini okrog 8.000 m sem se jek gugati. In guganje je trajalo skoraj do tal. Prenetavalo me je z ene strani na drugo. Zanašalo me je proti zapadu. Močno se mi je hotelo bljaviti, v glavi se mi je vrtelo, toda sneti masko za kisik je bilo nevarno, ker sem bil še vedno v dokaj razredčenem atmosferi. V 28. minutu sem se spustil na tla ob cesti, silno utrujen od guganja.

Barografi so bili zaregistrirani z letalom doseženo višinsko mejo 10.300 m in višino, iz katere sem bil skočil, 9.800 m. To je za 1.000 m več, nego rekord češkoslovaska letalca Pavlovskega. Kot poskus je dal ta skok zadovoljiv rezultat. Zdaj lahko smatramo, da pri dobrem treningu višina 10.000 m ni meja skoka s padalom. O brezhibnem delovanju aparata za kisik in ob živilosti organizma lahko zapusti skakač s padalom letalo v višini do 12.000.

Moj 423. skok, pravi Kajtanov, je etapa v pripravah za zavojevanje stratosfere. Zbrali smo zanimivo gradivo o tem, kako deluje padalo in redkejših zračnih plasti in kako hitro pada v raznih višinah. Zbrali smo tudi razne druge podatke, da bo naše opazovanje in delo na tem polju točnejše.

Tako Kajtanov. Gotovo je, da bodo pripravni skoki iz stratosfere veliko korist vedi letalskemu sportu in obrambi Rusije pred zunanjimi sovražniki.

Ženske se ženijo z ženskami

Čudni običaji med Dahomejci — Tudi neplodne žene si lahko ustanove družino

Med najzanimivejše etnološke običaje spadajo nedvoumno tisti, pri katerih ob spola zamenjata svoje vloge. To je morda že prej znani običaj pod imenom »skuvad« ali moska »otroška postelja«, ki je razširjen pri raznih narodih sveta, najbolj pa v Južni Ameriki. Ta običaj so poznali tudi Baski, prebivalci Sardinije, Kitajci, prebivalci Afrike, Tihomorskih otokov in še drugi. Žena vstane kmalu po porodu in njeni mesto zavzame mož deloma zato, da bi obnovil moči za zaploditev novega potomstva, deloma pa, da bi se načrpal sil za vzgojo prav kar rojenega otroka.

Pred petimi leti je poročil o prav tako kurioznom običaju iz Dahomeje dr. Melville J. Herskovits, namreč o ženitvah žen z ženami. Zdaj vemo, da poznajo ta način zakonske zvezne tudi prebivalci Afrike. Nanj naletimo v severni in južni Nigeriji, v angloegipškem Sudangu in v krajih Juznoafriške unije. Zaradi etnike zakonske razmerne niso enostavne, toda afriške so že bolj komplikirane. Oglejmo si dahomejsko bračno prav.

Dahomejci razločujejo 13 različnih vrst zakonske zvezne, ki se dele v dve glavni skupini. Prva skupina se imenuje »žena za dečar« in v to skupino spadajo vsi tipi zakonskih zvez, ko mora ženin svojemu bodočemu tatušu pošteno plačati nevesto,

predno jo odvede domov. Za našo pojme je to nekaj nerazumljivega. V drugi skupini, imenovani »prijetelska zaščita«, se pa za ženo nič ne plača. Ce se oženi žena z ženo, spada njen zakon v prvo kategorijo z vsemi pripravljajočimi plačili. Ce se omozi takia žena drugič normalno, se o njeni prvi zakonski zvezni ne govori. O otrocih iz prve skupine zakonov odločuje oče, otroci iz druge skupine so pa prepuščeni materni. Zakonske zvezne žen z ženami so prijeljene v višjih slojih, zlasti med poglavari, dodajih jih preprosto ljudstvo skoraj tako, da takim zakonom je skoraj nujno čustveno nit.

Potem je pa šel od uspeha do uspeha in v tem času je bilo njegovo čustveno življenje neprestano polno viharjev, trenutkov sreće in globokih razočaranj. Če bi Chaplin ne bil umetnik, bi bil že davno svoj ideal. Igralca pa vedno prevzame zunanost. Ženska, o kateri je sanjal v prvi vrsti kot za igralke. Bil je zaročen s Polo Negri, toda ona ni nikoli nastopila v filmu ob njegovih strani. Se kot otrok, ko je živel osamljiv v mračni hiši siromašnega londonskega okraja, je sanjal Charlie Chaplin o lepi vili, ki bi ga spremjala skozi življenje. Njegova mati je bila siromašna igralka, ki se je le s težavo prebijala skozi življenje. Chaplin ni imel prijateljev. Zato je razmišljal o idealni ljubezni, da bi našel v nji nadomestilo za to, kar je pogrešal v otroških letih. Iskanje dostopne sreče je potegnilo skozi njegove filmove.

Potem je pa šel od uspeha do uspeha in v tem času je bilo njegovo čustveno življenje neprestano polno viharjev, trenutkov sreće in globokih razočaranj. Če bi Chaplin ne bil umetnik, bi bil že davno svoj ideal. Igralca pa vedno prevzame zunanost. Ženska, o kateri je sanjal v prvi vrsti kot za igralke. Bil je zaročen s Polo Negri, toda ona ni nikoli nastopila v filmu ob njegovih strani. Se kot otrok, ko je živel osamljiv v mračni hiši siromašnega londonskega okraja, je sanjal Charlie Chaplin o lepi vili, ki bi ga spremjala skozi življenje. Njegova mati je bila siromašna igralka, ki se je le s težavo prebijala skozi življenje. Chaplin je bila dovolj inteligentna, da se zanimala za knjige, ki jih je imel on rad, njegove nemirne filozofije sploh ni razumela. Kmalu je spoznal, da je v resnicu samo otrok. Ženske so ga sicer oblegale čim je zaslovil, toda

fant, da mi je tvoj nenadni odhod iz Matisona onemogočil, da bi se ti bil vsaj malo oddolžil...

Vzel je iz listnice bankovec, ki ga je Bourjal začuden pogledal.

— Kaj naj pa pomeni to?

— To... grof je oklepal, — to je zate.

Bourjal je videl v tem osebno žalitev:

— Denar!... Pa menda vendar ne napitnina?

— K vedem izraz hvaležnosti...

— Hvaležnosti?... Zdaj pa? Za trapasto ravnanje... Za to, da sem vse pokvaril?... Kaj vse vam ne pride na misel!... Skratka, to je sredstvo, da se me odkrižate, kaj ne?

— Če me siliš k temu, — je utemeljeval Robert.

— ti pa odkrito povem, da zdaj nimam takih sredstev, da bi me obdržali, denar za pot.

Bourjal je odgovoril:

— Sredstev?... Tako bi se lahko že govorilo.

da sem zahteval od vas plačo. In tako mi dajete vi.

ki nimate denarja, da bi me obdržali, denar za pot.

da bi odpotoval?

— To je vseeno.

— Ne, to ni vseeno, kajti to je baš nasprotno.

No torej, jaz, Arsene Bourjal, vam izjavjam,

gospod nadporočnik, da vam bom služil zgrada ali

ste, z vašim dovoljenjem ali brez njega, od bližnje ali daleč, če treba tudi proti vaši volji.

— Prepovedujem ti prestopiti prag tega hotela,

— je zagodenjal grof srčito.

Bourjal je prikel za kljuko.

— ... Saj vendar, — je nadaljeval njegov blivii

gospodar mehkeje, — to me spominja, moj dobr